

בחינת היסודות לשינוי פרדיגמה

אבני הבניין של חוסן מערכתי במציאות משתנה

מה זה
חוסן?

ההגדרה הכי פשוטה לחוסן במערכות אנושיות:

היכולת להמשיך ולהתפתח
מתוך משבר

לשרוד
להמשיך
להשתפר

לפרוץ קדימה

החומרים שמהם בונים פרדיגמות

אקדמיה אולימפיה (1902-1905)

- הפיזיקה נמצאת במשבר
- איינשטיין לא מוצא את מקומו באקדמיה
- קבוצת למידה עם שותפים (3-8) קרובים שלומדים "מכל הבא ליד" (פילוסופיה, גאומטריה, פיזיקה, מתמטיקה, ספרות)
- יום אחד הכל מתחבר ("שנת הפלאות")

מה החומרים שצריך להכניס לחדר?

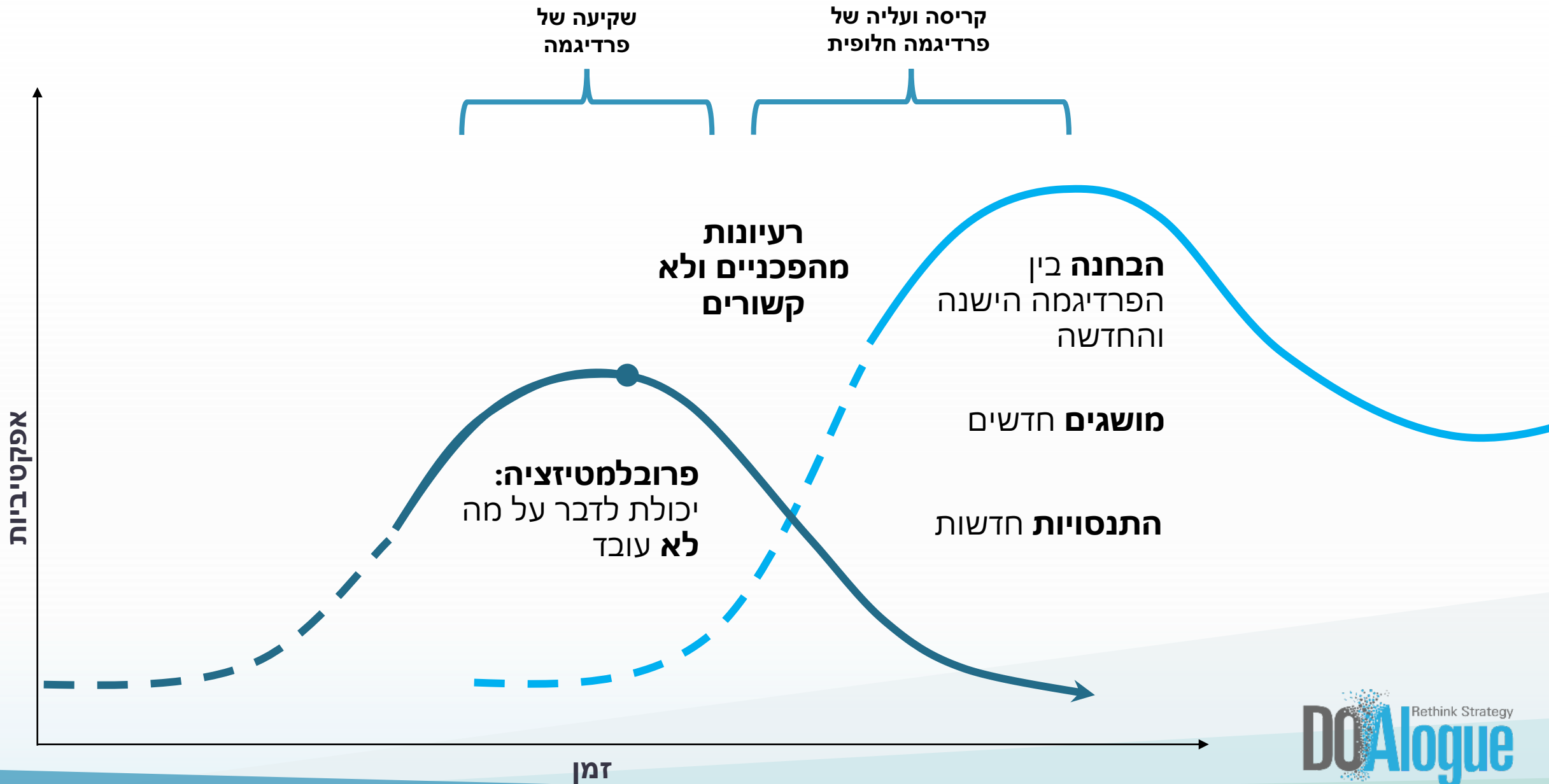
- קבוצת שותפים שווה
- רעיונות מחדשים
- בעיות אמיתיות
- פוזיציה חיצונית
- נחת

(זה כמעט, אבל לא לגמרי מספיק)

עלייתן ונפילתן של פרדיגמות

איך פרדיגמות מתחלפות?

פרובלמטיזציה: יכולת לדבר על מה לא עובד

מישהו לדבר איתו (איך נבנה את האקדמיה אולימפיה שלנו?)

פרדיגמות חדשות צומחות כאשר ניתן להגיד שמה שהיה לא היה מספיק טוב.

נסו לנסח:

- מה לא עבד לנו גם לפני המשבר?
- אלו בעיות היו מבחינתנו בעיות כרוניות שאין להן פתרון?

סל מלא: רעיונות מהפכניים ולא קשורים

מישהו לחשוב איתו

התנסות בצורות חשיבה אחרות מאפשרת לנו לנוע לחשיבה חדשה

מערכת החינוך יצרה המון רעיונות כאלו בעשורים האחרונים

לא צריך לקבל את הרעיון כמיקשה אחת כדי ליהנות מהפירות שלו

התנסויות חדשות

מישהו לרוץ איתו

פרדיגמה מבססת את עצמה רק דרך הרגליים

ככל שנתנסה יותר נייצר יותר הבנה וודאות

לאחר כל התנסות צריך לעצור ולהסביר לעצמנו מה הבנו (להמשיג)

מושגים חדשים: אבני הבניין של הפרדיגמה

מישהו ליצור איתו

מושג גם מחולל חשיבה וגם מאפשר יצירת הסכמה

בתחילת הדרך מושגים נוטים להיות כלליים. צריך להמשיך ולדייק אותם

היכולת להמשיג היא להפוך את מה שמובן לנו לכזה שניתן לדבר עליו

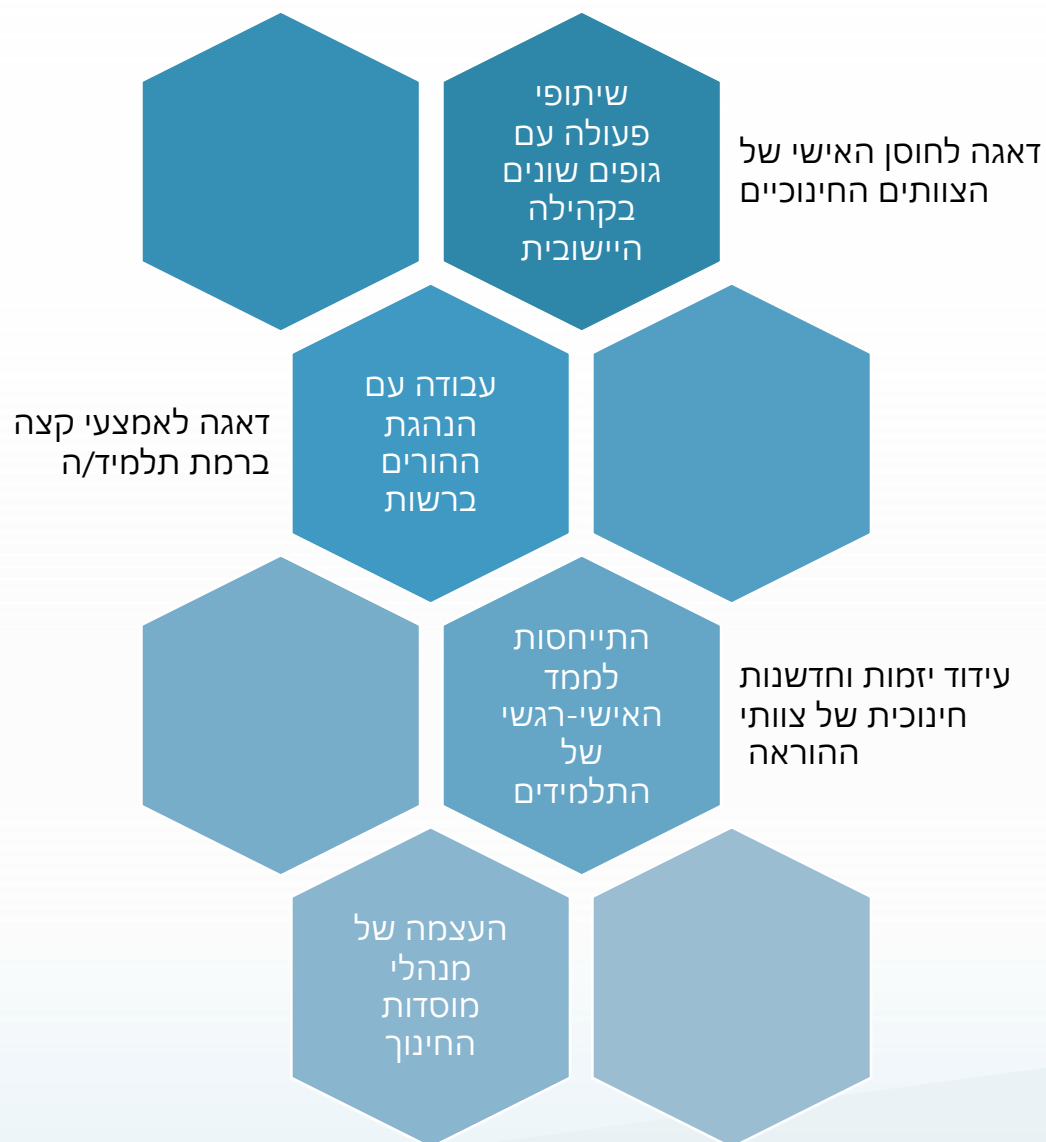
מושגים עלולים להיות מסוכנים: אם יש יותר מדי
מושגים חדשים אנחנו מאבדים אמון בשפה

פרדיגמות מחברות את כל (רוב) החתיכות

- כשהפרדיגמה הקודמת שוקעת היא מייצרת מענים מקומיים ומנותקים מהמכלול לשלל הבעיות שהיא יוצרת

- **הפרדיגמה החדשה נדרשת לחבר את החתיכות ביחד תחת היגיון מארגן חדש**

מה מרכיב את הפרדיגמה הישנה שלנו? (רשימה חלקית)

- **הפרדת רשויות:** ההורים הם לא חלק מהעשייה החינוכית בבית הספר
- **Top Down:** מטה משרד החינוך הוא הגוף הדומיננטי בהובלת תכני הלמידה וצורת הלמידה. הרשויות הן סדרן
- **למידה מתועשת:** הלמידה מתרחשת רק בין כותלי בית הספר ורק על ידי צוותי הוראה מוסמכים
- **דגש על אוריינות וידע:** הלמידה הפרונטלית היא הלב, ומסביב יש עזרים
- **חתירה לסטנדרט:** למידה אישית היא nice to have

שאלות לדיון

פרובלמטיזציה:

- מה עשינו לא טוב או לא עשינו בכלל?
- למה אנחנו לא מצליחים גם היום לתת מענה?

רעיונות:

- אלו רעיונות יש בסל שלנו? האם אנחנו יודעים להשתמש בהם?

התנסויות חדשות:

- מה למדנו ממה שעשינו עד כה? אלו ניסויים חדשים אנחנו רוצים להוביל?

מושגים חדשים:

- אלו מילים חדשות נכנסו לשפה המקצועית שלנו?
- האם הן מדויקות מספיק (הם נותנות יותר מובנות או מייצרות עוד אי-וודאות)?

פרדיגמה חדשה:

- מה הקשר בין השאלות השונות והמרחבים השונים?
- אלו מרכיבים (אנשים, תהליכים, מבנים, תפיסות) חסרים לנו כדי להפוך את ההבנות החדשות לשגרה?